

Göwher daşynyň syry

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Göwher daşynyň syry GÖWHER DAŞYNYŇ SYRY

Dünýäde iň uly göwher daşı häzirki wagtda Waſingtonyň (ABŞ) Smitson institutynyň muzeýinde saklanylýar. Bahasy onlarça million dollar bolan ýalpyldawuk merjene seredeniňde, onuň taryhyň aýylganç töötänlikleriň düzýändigine ynanasyň gelenok. Bu ýalpyldawuk daş XVII asyrda Hindistandaky Golhonda käninden taplylypdyr. Ol entek gyraňlanmadık, agramy 112 karat (bir karat – 0,2 gr.) bolan almaz eken. 1962-nji ýylda fransuz syáhatçysy Tawerny ony Ýewropa getirýär we korol Lýudowik XIV-ä satýar. Tötändenmi ýa-da ýok, ýone gök almazyň peýda bolmagy bilen ýurtda garahassalyk keseli başlanýar. Almaz oňat bejerilenden soň ondan agramy 67 karat bolan üýtgeşik göwher emele gelýär. Şondan soň bu hazyna hyrydarlaryň sany artyp başlaýar. Ýone welin ol daşa eýelik eden her bir adam betbagtçylyga duçar bolupdyr.

Mysal üçin, fransuz şa gyzy Lamballa göwheri kabul edeninden tizara öldürilýär. Soň daş Fransiýanyň şa aýaly Mariýa-Antuanettanyň eline düşýär. Şondan yzsüre ýurtda rewolýusiýa başlanýar. Antuanettanyň başy alnyp, oňa agyr jeza berilýär. 1792-nji ýylda şa hazynasy talananda, almaz daşı ýitirim bolýar. Ony ele salan ogrular daşı birnäçe bölege bölýärler. 1830-njy ýylda üç bölekden ybarat göwher peýda bolýar. Olaryň iň ulusynyň agramy 44 karat bolup, ol şol döwrüň talabyna laýyk gyraňlanan bolýar. Ony londonly bankir Genri Houp 18.000 funta satyn alýar. Ol bu göwheriň dünýäde deňi-taýy bolmadyk daşdygyna kesgitli baha berýär.

Emma gök daşyň peýda bolmagy bilen bankiriň maşgalasynyň başyna betbagtlyk yzyna betbagtlyk inip başlaýar. Başda onuň ogluna awy berlip öldürilýär. Biraz wagtdan bankiriň agtygy garyp düşýär. Ynha, şol wakalardan soňam daşa diňe lagnat barada gürrüň başlanýar.

Bankiriň ady dakylan «Houp» göwher daşı soň has-da meşhurlyga

eýe bolýar. 1901-njy ýylda daşy rus knýazy Kortytowskiý satyn alyp, ony fransuz tansçysy Ledýa sowgat edýär. Ýöne köp wagt geçmäňkä, knýaz gabanjaňlykdan ýa-da dälirän ýaly bolup, tansçy oýnaşyny atýar. Tizara onuň özem öldürilýär. Şondan soñ daş Osmanly soltany Abdylhamydyň eline düşýär. Soltan ony özünüň söygüli gyrnagyna sowgat edýär. Basym betbagt gyrnak boglup öldürilýär, soltanyň özi bolsa tagtdan agdarylýar.

Göwheriň soňky eýeleri hem keç ykbala duçar bolýarlar. Ony satyn alan ispan millioneri gark bolýar. Amerikaly ýaş çatynjalar bolsa betbagtlyk getirýän daşyň lagnatyna ynanman, bolup geçen wakalaryň ählisini töötälik diýip hasaplaýarlar. Şeýlelik bilen olar daşy satyn alýarlar. Olar «Titanik» gämisinde toýdan soňky syýahata gidibem gaýdyp gelmeýärler. «Houp» göwher daşyny 1949-njy ýylda amerikaly millioner G.Uinston satyn alýaram welin, onuň mülki dargamaga başlaýar. Şonda daşyň betbagtçylyk getirýändigine göz ýetiren millioner ony tizden-tiz Smitson institutyna sowgat edýär. Göwher daşy häzirki wagtda-da şol ýerde saklanylýar. Alymlar bu geň-enaýy daşy barlap görerlerinde, onuň beýleki göwherlere meñzemeýän reňkiniň bardygyny ýüze çykardylar. «Houp» daşy ultra melewşe şöhlesi bilen şöhlelendirilende, onuň gök reňkde däl-de, edil adam ganynyňka meñzeş gyzyl reňkdedigi aýan bolupdyr.

Rusçadan terjime eden: Gülgjan SAZAKOWA. Geň-taňsy wakalar